

Krzysztof Fudalej

"Od Grunwaldu do Bzury - bitwy i boje polskie na przestrzeni dziejów",
Jacek Jędrysiak, Daniel Koreś, Jerzy Maroń, Krzysztof Widzyński,
Wrocław 2012 : [recenzja]

Przegląd Historyczno-Wojskowy 14(65)/1 (243), 187-188

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej. Informator o zasobie archiwum, red. Dominik Zemła, Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej, Nowy Dwór Mazowiecki 2012, 304 s.

Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej, mieszczące się w modlińskiej cytadeli, przechowuje materiały jednostek i instytucji wojskowych oraz cywilnych związanych z obronnością państwa, wytworzone w przeważającej mierze po II wojnie światowej. Informator zawiera charakterystykę całości archiwaliów zgromadzonych w zasobie AMON, według stanu na 31 grudnia 2011 r., niezależnie od stopnia ich opracowania. Informacje w nim pomieszczone są znacznie obszerniejsze od danych dostępnych na stronie internetowej archiwum. Oprócz nazw i sygnatur zespołów oraz dat skrajnych prezentowanych materiałów zawierają one również ich związków charakterystykę, informację o objętości i języku, w którym je sporządzono, oraz listę pomocy ewidencyjno-informacyjnych. Informator zawiera również wskazówki dla osób chcących otrzymać zaświadczenia potwierdzające ich służbę lub pracę w wojsku oraz udział w misjach pokojowych i stabilizacyjnych poza granicami kraju. W publikacji znalazły się także indeks rzeczowy i geograficzny, bibliografia oraz streszczenia w języku angielskim, niemieckim i rosyjskim. Nowy informator będzie niewątpliwie pomocny badaczom zainteresowanym tą tematyką. Omawiana pozycja ma zastąpić poprzednią publikację tego typu wydaną w roku 2000.

Od Grunwaldu do Bzury – bitwy i boje polskie na przestrzeni dziejów, red. Jacek Jędrysiak, Daniel Koreś, Jerzy Maroń, Krzysztof Widzyński, Chronicon Wrocław 2012, 535 s. Ser. „Wrocławskie Studia z Historii Wojskowości”, t. 1

Większość zawartych w tomie tekstów jest pokłosiem konferencji naukowej pod tym samym tytułem, która odbyła się we Wrocławiu 24–25 września 2010 r. i miała na celu uczczenie okrągłych rocznic tryumfów polskiego oręża pod Grunwaldem, Kłuszynem oraz walk z 1920 r. poprzez dyskusję o bitwach z historii Polski.

Tom, zawierający łącznie 22 teksty, został podzielony na trzy działy: „Studia i artykuły”, „Varia” oraz „Teksty źródłowe”. Pierwszy z nich otwiera studium Jerzego Maronia pt. *Grunwaldzkie tezy Wiesława Majewskiego*. W kolejnych artykułach Robert Heś przeanalizował wyprawę Jagiellonów na Śląsk w 1474 r., Przemysław Gawron bitwę pod Ochmatowem w 1644 r., Konrad Bobiatyński pod Szklówem w 1654 r., a Dariusz Urbański bój pod Fuengirolą z 1810 r., Andrzej Olejniczak zajął się natomiast działaniami armii Księstwa Warszawskiego na Górnych Łużycach w 1813 r. Jacek Jędrysiak opisał, wykorzystując również najnowsze wyniki badań,

związki planów Schlieffena z polskim teatrem działań. Andrzej Olejko przedstawił z kolei, na podstawie wspomnień, relacji prasowych oraz statystyk, działania Zepelinów nad Wielką Brytanią.

Najliczniejsza grupa artykułów dotyczy walk Wojska Polskiego w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Studium Grzegorza Nowika analizuje koncepcje marsz. Piłsudskiego prowadzenia wojny na wschodzie latem 1920 r. Arkadiusz Tuliński zajął się bitwą lwowską, a Jerzy Kirszak bojem 36 Pułku Piechoty Legii Akademickiej pod Duniłowiczami. Daniel Koreś starał się wyjaśnić, czemu nie zdołano rozbić Armii Konnej pod Brodami, a Aleksander Smoliński przedstawił bilans strat tej formacji w okresie maj–wrzesień 1920 r.

W artykułach dotyczących okresu międzywojennego Paweł Korzeniowski przedstawił podejście do działań obronnych w polskich regulaminach wojskowych, Krzysztof Fudalej zajął się recepcją niemieckich poglądów dotyczących broni pancernej w polskich czasopismach wojskowych, a Elżbieta Kaszuba wojskowymi projektami organizacji scentralizowanej propagandy państwowej w II RP. Juliusz S. Tym omówił operacyjne aspekty bitwy nad Bzurą.

Dział „Varia” otwierają rozważania Roberta Kisiela o „filozofii” uznawania bitew za decydujące o dziejach świata. Następnie Aleksander Woźny omówił materiały z prasy wiedeńskiej dotyczące 250-lecia odsieczy Jana III Sobieskiego, znajdujące się w kolekcji Oddziału II Sztabu Głównego; Aleksander Smoliński przedstawił dorobek polskiej historiografii dotyczącej dziejów kawalerii oraz niektórych innych formacji konnych, a Krzysztof Kawalec zajął się omówieniem obrazu zbrojeń morskich w pierwszej połowie XX w. w oczach amatorów i hobbystów.

W ostatniej części tomu – w dziale „Teksty źródłowe” – znajdują się listy Janusza Radziwiłła z lat 1646–1653, przygotowane do druku i opracowane przez Tomasza Ciesielskiego. Publikację zamyka streszczenie w języku angielskim oraz wykazy stosowanych skrótów. W połowie roku 2013 ma zostać wydany kolejny tom tej serii pt. „Wojsko – polityka – społeczeństwo”.

Do szarży marsz, marsz.... Studia z dziejów kawalerii, t. 3, red. Aleksander Smoliński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012, 416 s.

Tom 3 wydawanych w Toruniu studiów poświęconych dziejom kawalerii jest równie zróżnicowany tematycznie co poprzednie. Znalazło się w nim 6 obszernych, bogato ilustrowanych artykułów dotyczących zarówno historii jazdy polskiej, jak i amerykańskiej. Marek Plewczyński omówił szablę zaciężnej jazdy polskiej na początku XVI w., Marek Wagner kawalerię koronną w latach 1683–1696, poświęcając odrębne fragmenty chorągwiom husarskim, pancernym i lekkim, oddziałom rajtarskim (arkebuzerskim) oraz tzw. elearom okopowym stacjonującym w Okopach Świętej Trójcy.